

Behandling av forvaltningsrevisjonsrapport - Planarbeid

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

02.12.2025

Saknr

40/25

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-217

TI-&58

Arkivsaknr 24/585 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den fram for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar rapport fra forvaltningsrevisjon om helhetlig planarbeid i Vefsn kommune til orientering,
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at:
 - a. Kommunen i kommuneplanens samfunnsdel tydeliggjør hvordan bærekraftsmålene blir ivaretatt.
 - b. Kommunen etablerer en systematikk som sikrer koblingen mellom planmål, prioriterte tiltak og økonomiske rammer.
 - c. Kommunen styrker det tidlige utredningsarbeidet i plansaker for å sikre bedre beslutningsgrunnlag før høring.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget innen den 30. juni 2026 om hvordan punkt 2 i vedtaket er fulgt opp.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Helhetlig planlegging

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte den 15. november 2024 (sak 48/24) en forvaltningsrevisjon om planarbeid i Vefsn kommune. Prosjektplan ble lagt fram i kontrollutvalgets møte 18. februar 2025 i sak 02/25.

Revisor utarbeidet følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonen:

Sikrer kommunen en helhetlig planprosess som ivaretar lovkrav, lokale behov og effektiv gjennomføring ved:

- å sørge for at planverket er lovmessig forankret og oppdatert
- å legge til rette for medvirkning fra innbyggere og tverrsektorielt samarbeid
- å integrere bærekraftige prinsipper og en langsiktig tilnærming i planleggingen
- å sikre forutsigbarhet og likebehandling i beslutningsprosesser
- å effektivisere arbeidsprosesser og styrke kvaliteten på planarbeidet
- å tilpasse planleggingen til kommunens behov og muligheter

Prosjektplan med forvaltningsrevisors forslag til vinkling og problemstillinger ble vedtatt i sak 02/25.

MetodeIntervju

Revisor har intervjuet følgende kommunalt ansatte:

- Kommunedirektøren
- Kommunalsjef infrastruktur og utvikling
- Enhetsleder plan og utvikling
- Fagleder plan og byggesak

Dokumentanalyse

Revisor har gjennomført dokumentgjennomgang. Revisor har i denne revisjonen fokusert på kommunens planstrategi, kommuneplanens arealdel og kommuneplanens samfunnsdel, samt tilhørende grunnlagsdokumenter til disse planene. Øvrige arealplaner eller temaplaner mv, er ikke gjennomgått.

Kunstig intelligens

Revisjon Midt-Norge AS bruker kunstig intelligens som støtte i arbeidsprosessene, i tråd med selskapets retningslinjer. Kunstig intelligens er i rapporten blitt brukt til å foreslå relevante kilder (søkemotor), oppstille kildelister, bidra til klart språk i rapporten, identifisere mønstre i datamaterialet og som støtte i formuleringen av vurderinger, konklusjon og anbefalinger. Revisor opplyser at et faglige innholdet er kvalitetssikret og vurdert opp mot datagrunnlaget.

Revisors funn

Revisor har undersøkt om Vefsn kommunes planarbeid skjer i tråd med regelverket og samtidig hensyntar lokale behov. Det har revisor gjort ved å belyse følgende problemstilling:

Sikrer kommunen en helhetlig planprosess som samlet sett ivaretar lovkrav, lokale behov og effektiv gjennomføring, ved å:

- sørge for at planverket er lovmessig forankret og oppdatert
 - Kommunen har i all hovedsak sørget for at planverket er lovmessig forankret og oppdatert, men det er forbedringspotensial knyttet til systematikken i oppfølgingen av statlige planretningslinjer og oversikten over temaplaner.
 - Kommunen har vedtatt en planstrategi i tråd med lovkrav, basert på en bred prosess og vurdering av fremtidige behov. Arealdelen er godt koblet til samfunnsdelen og inneholder nødvendige elementer.
 - Planregisteret er oppdatert, men oversikten over enkelte temaplaner under andre tjenesteområder kan forbedres.
- legge til rette for medvirkning fra innbyggere og tverrsektorielt samarbeid
 - Kommunen har lagt til rette for medvirkning fra innbyggere og samarbeid med relevante sektormyndigheter i planprosessen.
 - Kommunen har fulgt lovpålagte krav til medvirkning ved planarbeid, inkludert høringer, folkemøter og dialog med ulike råd og sektormyndigheter, og har i stor grad sikret bred involvering og tverrsektorielt samarbeid.
- integrere bærekraftige prinsipper og en langsiktig tilnærming i planleggingen
 - Kommunen har i hovedsak integrert bærekraftige prinsipper og en langsiktig tilnærming i sitt planverk, men det er fortsatt forbedringspotensial knyttet til konkretisering av bærekraftsmål.
 - Kommuneplanens arealdel har en langsiktig planhorisont på 16 år og inkluderer vurderinger av klima, miljø og risiko, men samfunnsdelen inneholder i begrenset grad eksplisitte og operasjonaliserte mål for bærekraft, og at koblingen til FNs bærekraftsmål er svak. Kommunen har signalisert en vilje til forbedring på dette punktet i fremtidig planrevisjon.
 - Det er utarbeidet en helhetlig ROS-analyse i forbindelse med kommuneplanens arealdel.
- sikre forutsigbarhet og likebehandling i beslutningsprosesser
 - Kommunen har etablert rutiner og praksis som støtter opp under forutsigbarhet og likebehandling i planprosessen.
 - Kommunen har gjennomført høringsprosesser i tråd med lovpålagte frister, og brukt både digitale og fysiske kanaler for å informere innbyggerne. Innspill fra høringsrundene er samlet og offentliggjort, med forklaring på hvordan de er vurdert.
- effektivisere arbeidsprosesser og styrke kvaliteten på planarbeidet

- Kommunen har i hovedsak etablert verktøy og prosesser som bidrar til effektivitet og kvalitet i planarbeidet, men det er fortsatt forbedringsområder.
 - Kommunen har digitalisert mye av planarbeidet og deltar i moderniseringsprosjekter, men samtidig mangler enkelte eldre planer digitalt omriss, og kommunen har ennå ikke tatt i bruk systemer som kobler plan, budsjett og rapportering.
 - Kvaliteten i konsekvensutredningene vurderes som delvis tilfredsstillende, med dokumenterte vurderinger av naturmangfold, men uten systematisk vurdering og rangering av alternativer.
 - Det er rom for å styrke kvaliteten og helheten i planprosessene.
- tilpasse planleggingen til kommunens behov og muligheter
 - Kommunen har i all hovedsak tilpasset planleggingen til egne behov og muligheter, men det er mangler knyttet til økonomisk prioritering og oppfølging av tiltak.
 - Kommunen har et arealregnskap og en kunnskapsbasert planstrategi, men mangler kobling til økonomiske prioriteringer og dokumentasjon på måloppnåelse i handlingsplanene.

Revisor konkluderer med at kommunen i stor grad har sikret en helhetlig planprosess som samlet sett ivaretar lovkrav, lokale behov og effektiv gjennomføring, men at det er forbedringspunkter knyttet til økonomisk oppfølging, konkretisering av bærekraftsmål og kvaliteten i enkelte deler av planarbeidet.

Revisor anbefaler

Revisor har følgende anbefalinger til kommunens videre planarbeid:

- Kommunen bør i kommuneplanens samfunnsdel tydeliggjøre hvordan bærekraftsmålene blir ivaretatt.
- Kommunen bør etablere en systematikk som sikrer koblingen mellom planmål, prioriterte tiltak og økonomiske rammer.
- Kommunen bør styrke det tidlige utredningsarbeidet i plansaker for å sikre bedre beslutningsgrunnlag før høring.

Kommunedirektøren har fått oversendt ferdig rapport til uttalelse. Kommunedirektøren har informert sekretariatet om at han ikke har ytterligere kommentarer til rapporten.

Forvaltningsrevisor Johannes Nestvold vil møte i kontrollutvalgets møte 2. desember 2025 og presentere rapporten.

Vurdering

Sekretariat mener at revisor har svart ut problemstillingene som var satt for forvaltningsrevisjonen, og at rapporten gir nyttig informasjon om planarbeid i Vefsn kommune.